

Sygn. akt: III AUa 423/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn

Sędziowie: SSA Ewa Chądyńska (spr.)

SSA Jacek Zajązkowski

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2012 r. w Łodzi

sprawy **M. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o podjęcie wypłaty emerytury,

na skutek apelacji M. M.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Płocku z dnia 7 lutego 2012 r., sygn. akt: VI U 1459/11;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 645/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wstrzymał od dnia 1 października 2011 r. wypłatę emerytury M. M. na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726), argumentując, że uprawniona kontynuuje zatrudnienie u pracodawcy, na rzecz którego wykonywała pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W odwołaniu od tej decyzji M. M. zakwestionowała zawieszenie wypłaty emerytury, podnosząc, że zastosowanie wobec niej art. 103a ustawy o emeryturach i rentach narusza to jej prawa nabyte.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Płocku oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało poprzedzone ustaleniami, z których wynikało, że M. M., urodzona (...) ma ustalone, decyzją z dnia 3 grudnia 2008 r., prawo do emerytury od 1 października 2008 r. Wypłata tego świadczenia została zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez ubezpieczoną u pracodawcy, na rzecz którego wykonywała pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. W dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę wnioskodawczyni była pracownikiem Urzędu Miasta i Gminy w G., na rzecz którego kontynuuje zatrudnienie nieprzerwanie od 1 stycznia 1973 r. do chwili obecnej. Na mocy decyzji z dnia 7 sierpnia 2009 r., na wniosek

ubezpieczonej, organ rentowy doliczył do stażu ubezpieczeniowego kolejny okres zatrudnienia i jednocześnie podjął wypłatę emerytury od 1 sierpnia 2009 r. wobec zmiany przepisów. Świadczenie to było wypłacane do czasu wstrzymania, na mocy zaskarżonej decyzji, od 1 października 2011 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie M. M. za bezzasadne wobec treści art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 wraz z późniejszymi zmianami) oraz art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726). Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że w stosunku do osób, które pobierały świadczenie emerytalne przed wejściem w życie art. 103a, ustawodawca, z mocy art. 28 cytowanej ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku, zagwarantował odpowiednio długie vacatio legis, „czas na podjęcie decyzji”, aby miały one możliwość dostosowania swojej sytuacji życiowo – zawodowej do nowego stanu prawnego. Tym samym nie mogą one skutecznie powoływać się na zaskoczenie, czy też pozbawienie praw nabytych. Sąd Okręgowy wywiódł, że zaskarżona decyzja nie narusza praw nabytych przez ubezpieczoną, gdyż nie pozbawia jej prawa do emerytury, a jedynie zawiesza wypłatę tego świadczenia do momentu spełnienia przesłanki niezbędnej do podjęcia wypłaty, tj. rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W tak ustalonym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Płocku, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie ubezpieczonej, jako niezasadne.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła w całości w drodze apelacji M. M., zarzucając, że ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r., która stała się podstawą zawieszenia jej emerytury jest niezgodna z Konstytucją, gdyż narusza zasadę ochrony prawa nabytych i jako taka nie może mieć zastosowania w jej sprawie. Skarżąca wniosła o uchylenie decyzji organu rentowego z dnia 27 października 2011 r. ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 7 lutego 2012 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu lub Sądowi Okręgowemu w Płocku.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, gdyż rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu. Skarżąca nie zakwestionowała w apelacji ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Zarzuty apelacji sprowadzają się do stwierdzenia, że Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcie w sprawie na niekonstytucyjnym, bo naruszającym zasadę ochrony praw słusznie nabytych, przepisie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726), na mocy którego nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 wraz z późniejszymi zmianami) znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie wyżej wymienionej ustawy, poczynając od 1 października 2011 roku.

Odnosząc się do tego zarzutu, w pierwszej kolejności trzeba podnieść, że wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku, o sygn. akt: K 2/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 cytowanej ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie art. 6 ustawy z 16 grudnia 2010 r. ustawodawca dodał do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Na mocy art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poczynając od 1 października 2011 r.

Podstawowy problem w rozpatrywanej przez Trybunał Konstytucyjny sprawie dotyczył oceny, czy ustawodawca, rozciągając obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji prawa do emerytury - na osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., nie naruszył zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia. Trybunał podkreślił, że zasada ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa związana jest z bezpieczeństwem prawnym jednostki. Przejawia się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa przez państwo, by nie stawało się ono „pułapką” dla obywatela i by mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki, których nie był w stanie przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, że jego działania będą także później uznawane przez porządek prawny. Trybunał uznał, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego, co naruszyło konstytucyjną zasadę zaufania obywateli do państwa.

Przedmiotowe rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego nie znajdzie jednak zastosowania do skarżącej, zważywszy, że miała ona prawo do emerytury ustalone decyzją organu rentowego od 1 października 2008 r., a więc w okresie przed 8 stycznia 2009 r., w stanie prawnym, w którym obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, będący w swej treści odpowiednikiem aktualnie obowiązującego art. 103a ustawy emerytalnej. Przepis ten stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał ją bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Z powyższego wynika, że w reżimie prawnym, w którym M. M. nabyła prawo do świadczenia emerytalnego i zrealizowała je składając wniosek o ustalenie prawa do emerytury, nie było możliwości pobierania tego świadczenia bez rozwiązania stosunku pracy z ostatnim pracodawcą, na rzecz którego ubezpieczony wykonywał zatrudnienie po wydaniu decyzji ustalającej prawo do emerytury. Dlatego też emerytura skarżącej została zawieszona, a jej wypłatę podjęto dopiero w sierpniu 2009 roku, w związku z uchyceniem przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ubezpieczona osiągnęła już wówczas 60 lat, zatem odpadła przesłanka zawieszenia całości lub części emerytury z uwagi na wysokość przychodu.

Wskazać należy, że Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się także w kwestii zgodności z Konstytucją przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, obowiązującego od dnia 1 lipca 2000 roku do 7 stycznia 2009 roku, na podstawie którego zawieszono wnioskodawczyni prawo do emerytury w 2008 roku. W wyroku z dnia 7 lutego 2006 roku SK 45/04 (OTK – A 2006, nr 2, poz. 15) Trybunał uznał, że przepis ten jest zgodny z Konstytucją, nie narusza zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zasady niedziałania prawa wstecz, zasady ochrony praw nabytych, czy obowiązku wprowadzania zmian do systemu prawnego z zachowaniem odpowiedniego *vacatio legis*. Trybunał uznał tym samym, że ustawodawca ma prawo uzależnić podjęcie wypłaty emerytury od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, a rozwiązanie to, wbrew twierdzeniom skarżącej, nie narusza zasady równości. W uzasadnieniu wskazał, że do ustawodawcy należy precyzyjne określenie kryteriów nabycia i korzystania z prawa do emerytury. Ma on przy tym szeroki zakres swobody pod warunkiem poszanowania istoty konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego. Wobec przedstawionej istoty konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, Konstytucja nie zawiera nakazu zagwarantowania świadczeń emerytalnych osobom kontynuującym działalność zawodową. W tym kontekście rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą stanowi cechę istotną, uzasadniającą efektywne korzystanie z prawa do świadczeń emerytalnych. Osoby, które postanowiły nie rozwiązywać stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, nie mają wspólnej cechy istotnej z punktu widzenia realizacji prawa do emerytury.

Konkludując, skarżąca nie może skutecznie powoływać się na zasadę ochrony praw nabytych, gdyż nabyła prawo do emerytury w reżimie prawnym ukształtowanym przez treść art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, uniemożliwiającym

pobieranie świadczenia emerytalnego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Nie dotyczy jej także cytowany wyżej wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku.

W konsekwencji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.